

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fisioterapia no deporte e a actividade física

Materia	Fisioterapia no deporte e a actividade física			
Código	P05G171V01304			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Justo Cousiño, Lorenzo Antonio			
Profesorado	Justo Cousiño, Lorenzo Antonio			
Correo-e	lorenzo.justo@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral A materia Fisioterapia no Deporte e a Actividade Física que pretende ofrecer unha visión ampla da actuación do fisioterapeuta dentro do ámbito deportivo e a actividade física. O alumno/a coñecerá aspectos xerais do papel do fisioterapeuta dentro do ámbito deportivo (concepto de Fisioterapia Deportiva, funcións e competencias xerais do fisioterapeuta deportivo), a valoración fisioterápica do atleta, o equipo protector e órtesis no deporte, así como as principais lesións vinculadas a este ámbito. Ademais, desde un punto de vista teórico-práctico, o alumno coñecerá as principais técnicas para a prevención e o tratamento de lesións deportivas. Preténdese que o alumno/a adquira as estratexias necesarias para o tratamento e prevención de lesións dentro dun campo tan relevante como a Fisioterapia Deportiva.

A materia Fisioterapia é de carácter optativo e presenta unha carga crediticia de 6 créditos ECTS. Nesta materia proporcionaranse coñecementos básicos sobre lesións deportivas e técnicas de tratamento e prevención dentro do ámbito deportivo e da actividade física. Enfocado á área do deporte, nesta materia desenvolveranse conceptos previamente abordados nos primeiros cursos do grao como: fisioloxía, biomecánica, valoración, fisioterapia xeral e afeccións médicas. Así mesmo, introduciranse novos conceptos e técnicas que o alumnado debe incorporar como arsenal terapéutico que lle resultarán útiles para o correcto desenvolvemento das estancias clínicas en cursos posteriores e en labor profesional ao finalizar o grao.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C14	Comprender e aplicar os métodos e procedementos manuais e instrumentais de Valoración en Fisioterapia e Rehabilitación Física, así como a avaliación científica da súa utilidade e efectividade.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.

C36	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para la reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.
D8	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade mais xusta e igualitaria.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Distinguir entre o labor do fisioterapeuta no campo do deporte e outros ámbitos da fisioterapia	A2		C9 C15 C18 C36	D1 D3
Identificar e elixir as pautas idóneas para a exploración e valoración do deportista	A2		C7 C9 C13 C14 C15 C16 C36	D1 D7
Saber identificar e modificar as malas condicións do equipamento e material deportivo	A2	B3	C7 C9 C13 C14 C15 C16 C18 C36 C38	D1 D7
Identificar e resolver as causas que producen a patoloxía deportiva	A2		C7 C9 C13 C14 C15 C36	D1 D7
Distinguir entre as medidas de prevención e as medidas de tratamento das lesións deportivas	A2		C7 C9 C13 C14 C15 C36	D1 D7
Coñecer e identificar cando se deben aplicar os diferentes métodos de fisioterapia na rehabilitación de lesións deportivas	A2		C7 C9 C13 C14 C15 C18 C36 C38	D1 D7
Distinguir e aplicar que técnica pasiva ou activa pódese aplicar no ámbito da actividade física e do deporte para a rehabilitación de lesións	A2		C7 C9 C13 C14 C15 C16 C36	D1 D7

Realizar, expor e defender un traballo en grupo ou individual acerca dun tema relacionado cos contidos da materia.	A2	B3	C7 C9 C13 C14 C15 C16 C18 C36 C38	D1 D3 D7 D8
--	----	----	---	----------------------

Contidos

Tema

Xeneralidades da Fisioterapia na Actividade Física e o Deporte. Papel do fisioterapeuta na reincorporación á práctica deportiva.

Lesións deportivas: Concepto e prevención. -

Tratamento xeral das lesións deportivas e exercicio terapéutico. Abordaxe a pé de campo. Técnicas e abordaxes desde a fisioterapia para a rehabilitación do deportista. -

Aplicación de vendaxes en Fisioterapia Deportiva. -

Resposta e adaptación fisiolóxica ao exercicio físico e ao deporte -

Principios básicos de ecografía músculo-esquelética -

Avaliación do deportista e da poboación xeral para a prescrición de exercicio terapéutico -

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	23	65	88
Traballo tutelado	0	6	6
Prácticas de laboratorio	16	35	51
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Traballo	0	1	1
Simulación ou Role Playing	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introdutorias Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como para presentar a materia.

Xeralmente realízase na primeira semana de docencia da materia e se desglosará detalladamente a metodoloxía a levar a cabo, así como a avaliación da materia.

Lección maxistral As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumnado terá á súa disposición na plataforma de teledocencia as notas elaboradas polo/o profesor/a, que lle servirán de guía.

Solicitarase a participación activa do alumnado.

Traballo tutelado O alumnado deberá elaborar un traballo relacionado coa Fisioterapia do Deporte. Cada grupo, de acordo co/o profesor/a, fará o traballo cunha orientación específica sobre o tema e utilizarase a plataforma de teledocencia, así como as tecnoloxías da Información e as Comunicacións. O traballo terá que seguir a Fisioterapia Baseada na Evidencia. Tamén se requirirá a consulta de bases de datos científicas e o uso de buscadores de artigos científicos.

Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e o adestramento sistemático. O/a docente fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación o alumnado realizará por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo/a docente e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha banda a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra banda a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumnado. O alumnado debe coñecer o fundamento teórico e a evidencia científica que sustenta cada unha das técnicas que aplica.
--------------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O/o alumno/a deberá darse de alta na plataforma de teledocencia para o correcto seguimento da materia. As titorías de orientación e asesoramento académico levarán a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente. Tamén se pode realizar solicitándoas por correo electrónico indicando no asunto "Titorías". Para unha correcta atención personalizada requírese que o alumnado realice un traballo continuado durante todo o cuatrimestre e as dúbidas váianse liquidando ao longo de todo o curso. Isto permitirá a correcta adquisición de competencias e coñecementos.
Traballo tutelado	As titorías de orientación e asesoramento realizaranse grupo pequeno, de 4 a 5 alumnos/as e nas horas estipuladas nas normas do traballo publicadas na plataforma de teledocencia. Para unha correcta atención personalizada requírese que o alumnado realice un traballo continuado durante todo o cuatrimestre e as dúbidas váianse liquidando ao longo de todo o curso. Isto permitirá a correcta adquisición de competencias e coñecementos.
Prácticas de laboratorio	O alumnado deberá solicitar a titoría por medio dun correo electrónico indicando no asunto "Titorías". A/o docente indicarlle a data e hora da mesma. Para unha correcta atención personalizada requírese que o alumnado realice un traballo continuado durante todo o cuatrimestre e as dúbidas váianse liquidando ao longo de todo o curso. Isto permitirá a correcta adquisición de competencias e coñecementos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe					
Exame de preguntas de desenvolvemento	A metade do exame teórico consistirá en preguntas de desenvolvemento.	20	A2	B3	C7 C9 C13 C36 C38	D1 D7		
Traballo	A realización, asistencia a titorías e entrega de toda a documentación do traballo é obrigatoria. Valorarase a participación nas titorías do traballo, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas de alto impacto científico. En caso de non realizar o traballo ou a correspondente entrega de documentación non se superará a materia.	20	A2	B3	C7 C9 C13 C14 C15 C16 C18 C36 C38	D1 D7		
Simulación ou Role Playing	Realizarase un exame práctico onde o alumnado debe executar métodos e técnicas abordados ao longo do curso. As cuestións prácticas serán asignadas ao azar dentro do conxunto de métodos e técnicas de tratamento que se fixeron ao longo do curso. O alumnado debe ter coñecemento de todos os métodos e técnicas abordados na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumnado ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	40	A2	B3	C7 C9 C13 C14 C15 C16 C18 C36	D1 D3 D7 D8		
Exame de preguntas obxectivas	Para superar o exame, deberá obterse unha nota de 5 sobre 10 no exame de preguntas obxectivas. Este tipo de exame inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, opción múltiple, emparellamento de elementos,...). As preguntas incorrectas serán penalizadas.	20	A2	B3	C7 C9 C13 C36 C38	D1 D7		

Outros comentarios sobre a Avaliación

- AVALIACIÓN CONTINUA:

Na modalidade de avaliación continua, as porcentaxes de avaliación son:

-Probas escritas (total 40%): Exame con preguntas obxectivas (eliminativas): 20% e Exame con preguntas de desenvolvemento: 20%.

-Traballo: 20%. Obrigatorio.

- Exame práctico (Simulación ou Role Playing): 40%

Para aprobar a materia, o alumno deberá: obter polo menos un 5 sobre 10 no exame teórico (xunto co exame de preguntas obxectivas e cuestións de desenvolvemento) e superar de forma independente o exame de preguntas obxectivas, deberá aprobar o traballo (obtelo como mínimo 5 sobre 10), deberá superar o exame práctico (obter polo menos 5 sobre 10) e a nota global da materia debe ser superior a 5 tendo en conta as distintas porcentaxes de avaliación.

As probas escritas (proba obxectiva e proba de resposta longa) poden incluír exercicios de opción múltiple, exercicios de verdadeiro/falso, exercicios de correspondencia de elementos, exercicios de conclusión de frases, exercicios de resposta cun termo específico, clínicas de resolución de casos ou interpretación dunha imaxe/gráfica, así como outras actividades que se desenvolveron ao longo do curso. Así mesmo, no mesmo enunciado pódense avaliar conceptos de diversos temas para comprobar a asimilación de contidos por parte do alumnado. A proba obxectiva terá a correspondente penalización por respostas erróneas.

A realización do traballo é obrigatoria.

-AVALIACIÓN GLOBAL (renuncia á avaliación continua):

Polas características da materia e pola distribución das porcentaxes de avaliación, na modalidade de avaliación global mantéñense as mesmas porcentaxes de avaliación e os mesmos criterios para superar a materia.

O alumnado que non queira seguir a avaliación continua deberá comunicalo por escrito seguindo o procedemento establecido pola Facultade de Fisioterapia. A renuncia á avaliación continua deberá realizarse na 5a semana de docencia, o que supón que asumirá a avaliación global establecida na materia. Unha vez renunciada á avaliación continua, non terá dereito a ela nin ás consideracións que nela se establezan.

-AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA- RECUPERACIÓN:

Na avaliación de recuperación mantéñense as mesmas porcentaxes que na avaliación continua e global. Ademais, mantéñense os mesmos requisitos mínimos para superar a materia.

En caso de non superar a proba escrita en convocatoria ordinaria (ou só as preguntas obxectivas) deberán repetirse todas as probas escritas: Exame de preguntas obxectivas (eliminatorio): 20% e Exame de preguntas de desenvolvemento: 20%. Para aprobar a materia é necesario superar o exame de preguntas obxectivas e a nota global do exame debe ser de 5 sobre 10.

No caso de superar as probas teóricas, o exame práctico ou o traballo, a cualificación consérvase na convocatoria de recuperación.

En caso de non superar o traballo, deberá repetir o traballo segundo os criterios especificados para esta convocatoria.

Outras consideracións:

Independentemente da nota media obtida nas probas de avaliación, se non se cumpren os requisitos mínimos exixidos anteriormente, a cualificación obtida quedará SUSPENSA.

A nota de suspenso nunca será superior a 4,5.

En todas as convocatorias e modalidades para poder presentarse á proba práctica hai que realizar previamente a proba teórica.

Polo tanto, podería darse o caso de que un alumno/a obteña unha nota de 5 sobre 10 ou superior na avaliación global, tendo en conta as porcentaxes das probas de avaliación; non obstante, se o alumno non supera algunha das probas de avaliación, a cualificación da avaliación global será suspendida.

Os sistemas de avaliación descritos nesta Guía Docente son sensibles tanto á avaliación das competencias como aos contidos da materia.

A presenza de faltas ortográficas en traballos ou probas escritas pode levar ao suspenso.

A Guía Docente seguirá o **REGULAMENTO DA AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E CALIDADE DOCENTE E DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNADO** (Aprobado polo claustro o 18 de abril de 2023), así como as adaptacións específicas para o Grao en Fisioterapia que determine a Xunta de Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Porter, S.; Wilson, J., **A Comprehensive Guide to Sports Physiology and Injury Management. An interdisciplinary Approach**, ELSEVIER, 2020

Smith, C. ; Dilley, A.; Mitchell, B.; Drake, R., **GRAY Anatomía de Superficie y Técnicas Ecográficas. Bases para la Práctica Clínica**, ELSEVIER, 2021

Bové, T., **El Vendaje Funcional**, ELSEVIER, 2021

Loukas, M.; Burns, D., **Anatomía por Ecografía. Fundamentos**, WOLTERS KLUWER, 2020

Iriarte, I.; Pedret, C.; Balias, R.; Cereza, L., **Ecografía Musculoesquelética. Exploración Anatómica y Patología**, Editorial Medica Panamericana, 2020

Lederman, E., **Functional Exercise Prescription. Supporting Rehabilitation in Movement and Sport**, Handspring, 2022

Justo Cousiño; LA, **El reto de la especialización en fisioterapia en España**, FEM: Revista de la Fundación Educación Médica, 2019

Romero, R. D. ; Tous, F. J., **Prevención de lesiones en el deporte: Claves para un rendimiento óptimo**, Editorial Medica Panamericana, 2010

Kumbrink, B., **La guía ilustrada del K-taping: Principios básicos - técnicas - indicaciones.**, Paidotribo, 2015

Ylinen, J., **Estiramientos terapéuticos: En el deporte y en las terapias manuales.**, ELSEVIER, 2009

Bridges, T.; Bridges, C., **Kinesiotaping. Pruebas musculares y aplicaciones de taping**, Paidotribo, 2018

Sijmonsma, J., **Taping neuro muscular: Manual.**, Aneid Press, 2014

Potach, D., Meira, E., **Sport injury prevention anatomy.**, Human Kinetics, 2023

Bibliografía Complementaria

Beam Joel, **Orthopedic Taping, Wrapping, Bracing, and Padding**, F.A. DAVIS, 2021

Crossley, J., **Functional Exercise and Rehabilitation. The Neuroscience of Movement, Pain and Performance**, ROUTLEDGE, 2021

Shumway-Cook, A.; Woollacott, M., **Motor Control. Translating Research into Clinical Practice. International Edition**, WOLTERS KLUWER, 2022

Cleland, J. ; Koppenhaver, S.; Su, J., **NETTER Exploración Clínica en Ortopedia. Un Enfoque Basado en la Evidencia**, ELSEVIER, 2022

Salom, J., **Readaptación tras las Lesiones Deportivas. Un Tratamiento Multidisciplinar Basado en la Evidencia**, Editorial Medica Panamericana, 2020

Rodríguez, H. C.; Ayala, M. J. D., **Lesiones crónicas del tobillo en el deporte.**, Editorial Medica Panamericana, 2015

Balias, M. R.; Pedret, C. C., **Lesiones musculares en el deporte.**, Editorial Medica Panamericana, 2013

Starkey, C., **Patología ortopédica y lesiones deportivas: Guía de examen.**, Editorial Medica Panamericana, 2012

Seco, C. J., **Métodos específicos de intervención en fisioterapia.**, Editorial Medica Panamericana, 2016

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisiología: Movimiento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Valoración en fisioterapia/P05G171V01108

Anatomía humana: Afecciones médicas/P05G171V01201

Fisioterapia xeral I/P05G171V01204